

Beste gemeenteleden,

Hierbij weer de meditaties van Ds. De Braak.

Helaas is de live-uitzending van afgelopen zondag enigszins in het water gevallen door verbindingsproblemen. De complete dienst staat echter wel degelijk op kerkdienstgemist.nl. Mocht dit ooit nog eens gebeuren, dan is het voldoende om de site even af te sluiten en opnieuw te openen.

Volgende week mogen we aanhaken bij de dienst van Reitsum/Raard/Foudgum. Die is te volgen op deflieterpen.nl, onder het kopje Video. En wordt geleid door Ds. Elverdink.

De dienst is al opgenomen en is dus op elk willekeurig moment te bekijken.

De zondag daarop, op 3 mei, is de dienst weer op ons eigen kanaal te beluisteren. Voorganger is dan dhr. Helfferich van Oudebildzijl.

Fokke Hoogterp

Inleiding meditatie – Studenten van het leven

Wat zouden de leerlingen allemaal hebben geleerd van Jezus in de tijd tussen zijn opstanding en hemelvaart? Welke geheimen over het leven heeft Christus aan hen verteld? Heeft Hij specifieke instructies gegeven hoe de kerk er precies uit moet zien?

Mijn verwachting is dat Christus de discipelen in korte tijd tot leiders heeft gemaakt. Een leider kan je niet wezen, tenzij je iets weet van hoe het leven in elkaar zit. Je kan anderen niet door een donkere wereld leiden, tenzij je weet hoe je zelf moet navigeren.

Als je vandaag de dag wilt groeien in levenswijsheid kan je verschillende dingen doen. Allereerst kan je zelf alles ontdekken, maar dan zal je vaak een verkeerde richting kiezen voordat je de goede kant op gaat. Ten tweede kan je leren luisteren naar mensen die ouder dan je zijn. Hoe ouder je wordt, hoe meer je leert over het leven (als het goed is). Maar, er zal ook een moment moeten komen dat je zelf het denkwerk moet gaan doen. Je kan niet alleen afgaan op wat anderen zeggen, want mensen spreken elkaar vaak tegen. Ten derde kan je jezelf laten inspireren door wijsheidsliteratuur. Dat gaan we de komende tijd doen. Het boek Prediker is bedoeld als wijsheidsliteratuur. Het wordt bestudeerd, zodat je onderscheid leert maken tussen wat van waarde is in je leven en wat niet. Prediker is uiterst onderzoekend en sceptisch. Hij doet schaamteloos verslag van al zijn escapades. Hij zuipt en feest erop los, maar blijft steeds kritische vragen stellen. Waar is het leven toch voor? En is er wel een verschil tussen mens en dier? Hij vraagt zich hardop af wat de waarde is van het geloof, aangezien iedereen toch dood gaat.

Mede door deze houding is Prediker een boek dat aansluit bij vele gevoelens in de hedendaagse maatschappij. Het is geen makkelijk boek, maar als de wijsheid in dit boek de ruimte krijgt om door te werken in je leven, ontdoet het geloof zich van haar luiers. Je zult groeien in het verstaan van Gods koninkrijk. Je leert je leven op een goede manier vorm te geven en leert anderen hetzelfde te doen. Tegelijkertijd mag je leren van de misstappen en lessen die Prediker heeft moeten leren door het te onderzoeken.

Ook ditmaal zijn er vragen na elke dag te vinden achterin het boekje.

Maandag: Wat is niet vluchtig?

Lezing: Prediker 1

“Lucht en leegte, zegt Prediker, lucht en leegte, alles is leegte.”

Waar doe ik het allemaal voor? Dit gevoel bekruipt je vanzelf in het leven, wanneer je allerlei dingen voor jezelf hebt opgebouwd. Een mooi huis, de schaaapjes op het droge, een goed inkomen. Er is op den duur bijna niets meer waar je nog naar kan verlangen. Het is volbracht. Je zou verwachten dat je nu voldaan kan genieten van je leven. Maar die ene vraag ontnemt je het geluk: “Waar heb ik het allemaal voor gedaan? Waar draait mijn leven nu om?” De pleziertjes in het leven zijn vluchtig en vervullen je niet zoals je dacht dat ze deden.

Mensen kunnen hun leven zowel onderschatten als overschatten. Hier zegt Prediker dat je je eigen leven niet moet overschatten. Alles wat je gedaan hebt, is al eens gedaan en zal weer gedaan worden. Wat je opgebouwd hebt, zal ook weer worden afgebroken, net als het water dat eeuwig uit de wolken op de aarde neervalt. Het leven is vluchtig. Zo vluchtig, dat het in een zucht voorbij gaat. Dat ellendige gevoel van zinloosheid kan een ware hel zijn voor mensen. Je beseft dat er over honderd jaar niet meer over je wordt gepraat.

‘Er is niets nieuws onder de zon.’ Die zin zal je in dit Bijbelboek geregeld terug zien komen. Die zin geeft ook een opening in onze zoektocht naar betekenis. We moeten het namelijk niet onder de zon zoeken, maar boven de zon. De enige die ten diepste zin aan het leven kan geven, is Degene die ons de zinloosheid laat ervaren (Rom. 8:20). Zonder Degene die eeuwig is, is het leven slechts tijdelijk. Zonder Hem staat het leven in het teken van het voorbijgaan, met niets anders dan moeite en verdriet. Maar met Hem staat het leven in het teken van de eeuwigheid, getekend door vreugde en blijdschap te midden van moeite en verdriet.

Dinsdag: Het leven is zinloos, maar kan ook leuk zijn

Lezing: Prediker 2

Tekst: *"Ik kreeg een afkeer van het leven."* (2:17)

Prediker was rijk, stinkend rijk. Hij was bekend, wereldberoemd. Hij was ontzettend wijs, een genie. Kortom, hij was alles wie hij wilde zijn. Toch kreeg hij een afkeer van zijn leven. Zo doet Prediker denken aan de bekende personen van onze tijd. Filmsterren, musici of andere kunstenaars die ons diep kunnen raken. Een veelvoorkomend probleem bij hen is het gebruik van drugs en alcohol. Ze willen soms wegluchten uit hun leven of het verdoven. Er zijn zelfs meer dan genoeg artiesten die zozeer een afkeer van hun overvloedige leven kregen, dat ze besloten om uit het leven te stappen.

Het is natuurlijk dwaasheid om precies te duiden hoe ze zover komen. Maar Prediker geeft ons wel een hint, wat de oorzaak is van zijn eigen afkeer van het leven. Zijn verwachtingen kwamen niet uit. De appel smaakte niet zo goed, als dat hij eruit zag. De vrouw die hij liefkoosde, bevredigde zijn lichaam, maar niet zijn ziel. Het bezit wat hij opbouwt en uitbreidt, bezorgt hem geen trots maar zorgen. Hoe meer je in het leven ervaart, hebt of in je handen houdt, belast een mens meer dan het geluk dat hij eruit haalt. Dat is de algemene ervaring van Prediker: 'In het leven komt niet uit, wat erin zit.'

'Nou ja, laten we er dan maar het beste van te maken', zou de Nederlander zeggen. We zien wel waar we uitkomen. Maar ook dat werkt niet. Misschien wel voor even, maar uiteindelijk is zelfs het kleinste plezier niet in handen van de mens, zegt Prediker. Het is in handen van Degene die je toelaat om je leven te leven zoals jij het wil. En Hij geeft vreugde, geluk, liefde en bezit aan degenen die Hem plezier geven. Niet aan degenen die zichzelf willen plezieren.

Woensdag: Alles op z'n tijd

Lezing: Prediker 3

Tekst: *“God heeft alles wat er is de goede plaats in de tijd gegeven.”* (Prediker 3:11)

Zaaien doe je in de lente, niet in de winter. Voor alles is er zo een juiste tijd. Als mens moet je leren wat de juiste tijd is. Elke tijd vraagt om gepaste antwoorden. Er is een tijd om vrede te sluiten. Het is dwaas als we daarop antwoorden met gebalde vuisten. Er is een tijd om oorlog te voeren. Het is dwaas als we dan zwaaien met olijftakken terwijl het recht nog niet hersteld is.

Er is een tijd om je kind vast te houden, maar ook een tijd om je kind los te laten. Er is een tijd om te rouwen en er is een tijd om feest te vieren.

Het is dwaas, wanneer je alleen maar verdeeldheid brengt, maar geen eenheid. Andersom geldt precies hetzelfde.

Dwaas is het, als je alleen maar kunt feestvieren. Dwaas is het ook, als je alleen maar kunt rouwen. Je bent wijs wanneer je exact weet wanneer je het één moet doen en het andere moet laten. Dat is niet altijd gemakkelijk te onderscheiden. Jezus werd ontzettend boos op Petrus, terwijl Petrus heel meelevend probeerde te zijn (Mat. 16:23). Jezus vergaf iemand, terwijl de tijd rijp leek voor een veroordeling (Joh. 10:11). Jezus bracht scheiding, waar men eenheid verlangde (Mat. 10:34-37). Jezus handelde soms precies tegenovergesteld als wat je zou verwachten. Jezus was in staat om de tijden van God te doorgronden, van begin tot eind (Pred. 3:11).

Wij bezitten dat inzicht niet van onszelf. We zeggen liever gemakzuchtig: “Alles op z'n tijd.” Christus leerde te antwoorden op Gods tijd. Hij zei: “Alles op Zijn tijd.” Als we de tijden willen leren onderscheiden, zijn we dus afhankelijk van Hem die Gods werk van begin tot eind doorgrondde. Neem jij de tijd om Gods tijden te doorgronden? Bid je ook: “Alles op Uw tijd”?

Donderdag – Beter met zijn tweeën

Lezen: Prediker 4: 1-16

Tekst: *“Je kunt beter met zijn tweeën dan alleen zijn, want samen zwoegen loont.”* (4:9)

Prediker gaat verder: ‘het leven is vluchtig’. Het zou dwaas zijn om hem tegen te spreken door te zeggen dat je die vluchtigheid kunt ontvluchten. Het leven is vluchtig, maar het leven is ook goed. En het leven wordt beter, wanneer je het leven deelt met iemand anders. Prediker 4 wordt vaak gebruikt in trouwdiensten. Maar dit hoofdstuk houdt een pleidooi voor alle vormen van ‘samen’ leven en niet alleen voor een huwelijk. Het gaat over familie, over kameraadschap, over collegialiteit, over echte vriendschap. Beter doe je het samen.

Zo zit er behoorlijk wat scheppingstheologie in Prediker 4. Want het is niet goed dat een mens alleen is.

Weten jullie waarom de mens niet bedoeld is om alleen en eenzaam te zijn? Omdat God zelf ook niet alleen is. De Schepper is zelf iemand die zijn leven deelt. De Vader deelt zijn leven met de Zoon en de Geest. De Zoon deelt zijn leven met de Vader en de Geest. En de Geest deelt het leven met de Vader en de Zoon. God is één, maar toch ook drie. Dat karakter heeft hij ook in de mens gelegd. Hij is gemaakt om zijn leven te delen.

Dus: ‘Moge je angst verdwijnen, moge je boosheid verminderen, moge je verdriet halveren, moge je vreugde verdubbelen, omdat je jouw leven deelt met een ander.’

Prediker wil zo heel subtiel dat je de vraag: ‘waar doe ik het allemaal voor?’ ombuigt in de vraag: ‘voor Wie/wie doe ik het?’.

Als je die vraag weet te beantwoorden, wordt het leven een stuk meer waard en aangenaam.

Vrijdag – Spaarzame woorden

Lezen: Prediker 4:17-5:8

Tekst: *“God is in de hemel en jij bent op aarde, dus moet je spaarzaam met je woorden zijn.”*
(5:1)

Als de Bijbel nooit schuurt, dan lees je de Bijbel niet goed. De woorden die deze dag centraal staan, schuren misschien niet bij iedereen, maar bij mij wel. Ik ben namelijk een talig persoon. Ik praat en preek graag. Ik uit mijzelf liever in een gedicht dan in een knutselwerk. Dat is overigens bij iedereen in mijn familie zo. In het bijzonder zie je dat wanneer we plannen maken om sinterklaas te vieren. Wanneer een aangetrouwd familielid het idee oppert om surprises te maken, betrekken de meeste gezichten. Veel liever schrijven we gedichten.

Maar zegt Prediker hier dat ik minder moet praten? Misschien wel. In ieder geval zegt Prediker dat ik geen woorden moet uitspreken die geen recht doen aan God en aan mijzelf. Het is beter om te luisteren, dan om woorden uit te spreken die je niet waar kunt maken. En God weet dat ik beloftes heb gedaan die ik niet waar heb gemaakt.

Maar wat leer je hier? Praatjes vullen geen gaatjes. Die uitspraak lijkt ook wel van toepassing op Prediker 5:1. De ruimte tussen hemel en aarde kan niet opgevuld worden met mijn woorden. Mijn woorden brengen me niet naar de hemel. Ze halen eerder de hemel omlaag, maar niet op een goede manier. Wat overbrugt deze ruimte dan wel?

Degene die doet wat hij belooft. En daarmee is Gods Woord het enige dat het gat tussen hemel en aarde kan opvullen. Christus is Gods Woord (zie Joh. 1). Hij kwam vanuit de hemel en is mens geworden. Hij beloofde de wereld te redden. Dat was geen holle belofte. Hij redde de wereld door tussen hemel en aarde te hangen. Hij werd de brug tussen hemel en aarde.

Het is voor mij de uitdaging om in mijn beloften recht te doen aan wat Christus heeft gedaan. Zo voorziet Christus mijn holle praat en gebazel van werkelijke inhoud.

Zaterdag – Eeuwig onvervuld verlangen

Lezen: Prediker 5:9-6:12

Tekst: *“Het is beter te genieten van iets tastbaars dan te grijpen naar iets onbereikbaars.”* (6:9)

Wie kent de verleiding van geld niet? Inderdaad, geld maakt niet gelukkig. Maar het is dwaas om de waarde van geld te ontkennen. Er kunnen mooie dingen mee gedaan worden. En ze kunnen heus wel bijdragen aan een stuk levensvreugde. Maar slechts tot op zekere hoogte. Volgens psychologisch onderzoek draagt rijkdom boven een bepaalde grens (circa 50.000 euro per jaar) niets meer bij aan het levensgeluk van een mens. Daar lijkt Prediker hier ook op te duiden. Wie teveel van rijkdom houdt, zal er teveel van willen. En dan wordt het vanzelf een last. Je moet op je hoede zijn voor kapers op de kust. Ook moet je onzeker door het leven gaan, want je bent het zo kwijt. En als je sterft, heb je niets aan rijkdom. Ten slotte kan degene aan wie je je rijkdom nalaat het binnen mum van tijd verbrassen. Kortom, teveel geld kan het leven zwaarder maken dan het hoeft te zijn.

Het is genade wanneer iemand die rijk is, nog enorm kan genieten van het leven.

Prediker wil ons helpen om te blijven genieten van het leven, of je nu rijk of arm bent. Dat doe je wanneer je erkent wie je bent. Een mens, die met lege handen tegenover een rijke God staat. Wanneer je dat weigert te doen, zal je je hele leven proberen te bewijzen dat je meer bent. Maar het is grijpen naar iets onbereikbaars. We worden dan vervuld met een *eeuwig onvervuld verlangen*. Degene die vrede heeft met zijn status als mens, is meer in staat te genieten van wat God hem geeft. En diegene is ook in staat om daadwerkelijk in te zien hoeveel God hem geeft. Hij kan dan genieten van hele tastbare dingen, in plaats van te grijpen naar iets onbereikbaars.